

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗНОМА 1928 ИИЛ 11 ДЕКАБРАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ,
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● 1991 йил 17 август ● шанба ●
№ 159 (10.155). Баҳоси 10 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ, ҚОЗОҒИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ТОЖИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ, ТУРКМАНИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ
РАҲБАРЛАРИ УЧРАШУВИНИНГ ЯҚУНЛАРИ ХУСУСИДА

АХБОРОТ

ТОШКЕНТ ШАҲРИ, 1991 ИИЛ 14 АВГУСТ.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон раҳбарларининг 1990 йил июнь ойида Олмаота шаҳрида ҳар йили учрашув ўтказиш тўғрисидаги келишувларига мувофиқ 1991 йил 13—15 август кунлари Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қозоғистон Совет Социалистик Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Тожикистон Совет Социалистик Республикаси, Туркменистон Совет Социалистик Республикаси делегацияларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Қирғизистон Республикаси, Тожикистон ССР ва Туркменистон ССР раҳбарлари, 1990 йил 23 июнда Олмаота шаҳрида қабул қилган қарорларнинг қандай бажарилаётганлиги; Мустақил давлатлар иттифоқи тўғрисидаги Шартномани тузиш масалалари; Минтақада ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштириш вазифалари ҳамда қишга тайёргарликка доир ўзаро келишилган чора-тадбирлар ҳар томонлама муҳокама қилинди.

рашувининг ҳужжатлари ва республикалар ўртасида тузилган битимлар янги Иттифоқ Шартномасини тайёрлаш жараёнига кўмаклашди. Бу битимларни амалга ошириш республикалар олдида турган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва инсонпарварлик муаммоларини ҳал этишнинг ишончли негизи бўлди. Шу тўғрисида пулнинг қадрсизланиши ва ишлаб чиқариш таназзули оқибатларини юмшатиш, минтақада турли жамоат ҳаракатлари муҳолифлигининг, миллатлараро можаролар ва иш ташлашларнинг олдини олишга муваффақ бўлинди. Илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик жараёнлари тезлашди ва чуқурлашди, бозор муносабатларига ўтиш ва кўп укладли иқтисодиётни вужудга келтириш учун ҳуқуқий ва ташкилий

шарт-шароитлар яратишга доир чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бир пайтда учрашув қатнашчилари ташвиш билан шунини қайд этидиларки, мамлакатдаги аҳволнинг ёмонлашганлиги, халқ ҳўжалигининг деярли барча соҳаларида танглик ҳолатларининг кучайганлиги, пул қадрсизланиши кучайиб бораётганлиги, нарх-навонинг қимматлашиши ва бунинг оқибатида турмуш даражасининг пасайиши ижтимоий ва миллатлараро вазиятга салбий таъсир қилмоқда.

Экология вазиятининг кескинлашганлиги минтақадаги аҳволни мушкуллаштирмоқда. Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларини мамлакатда Орол фожиясининг олдини олиш юзасидан кўрилатган чала-ярим чоралар қаноатлангиролмай

ди, Орол фожияси ҳозирроқ миқёслари ва оқибатлари жиҳатидан умумбашарий тус олди. Каспий денгизи сатҳининг кўтарилиши муносабати билан Каспийбўйи районидаги аҳвол жиддий ташвиш туғдирмоқда.

Минтақа республикаларининг молиявий аҳволи тобора ёмонлашапти. Нарх белгиланиши ислоҳ этилиши уларни ўз халқ ҳўжалигининг мукамалроқ тузилиши тўғрисида пировард маҳсулот ишлаб чиқаришдан даромадларнинг асосий қисмини олиб, Иттифоқ олдида зиммасига олган мажбуриятларини бажармаётган республикаларга нисбатан нотенг аҳволга солиб қўйди. Натижада минтақадаги республикаларга тегишли бўлган ижтимоий-иқтисодий тараққиётга маблағлар ва аҳолига компенсация тўловлари ҳаражатларининг ўрни қопланмапти.

Айрим республикаларнинг умумиттифоқ барқарорлаштириш жамғармасини барпо этишга бундай бузғунчилик билан ёндашуви Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонни ҳимоя чораларини кўриб, хом ашё ре-

(Давоми 2-бетда).

ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ВА ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАЛАРАРО МАСЛАҲАТ КЕНГАШИНИ ТУЗИШ ТўҒРИСИДА БИТИМ

Тошкент шаҳри, 1991 йил 14 август.

Республикалар раҳбарларининг 1990 йилда Олмаота шаҳрида қабул қилинган ахдиномалар қандай бажарилаётганини муҳокама қилишлари натижаларига биноан ва янгиланган Иттифоқ доирасида Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон иқтисодиётини бирлаштириш воситаси амал қилиши учун шарт-шароит яратиш, ижтимоий ва иқтисодий ислохотларни ўтказишда ва бозор муносабатлари амал қиладиган шарт-шароитларни ҳимоя қилишда келишилган сиёсат юритиш мақсадида Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Қирғизистон Республикаси, Тожикистон ССР ва Туркменистон ССР ҳукуматлари Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон иқтисодиётининг умумий муаммоларини ҳал этишга ягона ёндашувларини ишлаб чиқиш юзасидан республикалараро маслаҳат кенгашини тузиш ҳақида келишиб олдилар.

Маслаҳат кенгашининг фаолияти тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаатдорлик, барча ҳўжалик субъектларининг эркин ишбилармонлик фаолияти учун шарт-шароит яратиш қондаларига асосланади.

Маслаҳат кенгаши Ўрта Осиё республикалари ва

Қозоғистоннинг тенг вакилликда барпо этилади. Унинг таркибига республика ҳукумати бошлиғи ўринбосари раҳбарлигида ҳар бир республика вакиллари кирди. Кенгаш вазифаларини таъминлаш учун республикалар тенг сонли вакилларидан иборат доимий ишлайдиган ишчи гуруҳи тузилади ва у Ашхобод шаҳрида жойлашади. Бу идоранинг ишига давлат бошқаруви тузилмалари, республикаларнинг олимлари ва мутахассислари, шунингдек муаммолар билан шуғулланувчи экспертлар, жумладан, хорижий мутахассислар жалб этилиши мумкин.

Маслаҳат кенгашининг асосий вазифаларини республикалар ҳукуматларининг биргаликдаги қарори билан тасдиқланадиган низомида белгилаб берилади. Маслаҳат кенгашининг мажлислари одатда йилнинг ҳар

чорагида, навбати билан республикаларда ўтказилади. Мажлисни ташкил этишни қабул қилиб олувчи томон таъминлайди.

Маслаҳат кенгашининг қарорлари манфаатдор мустақил республикаларнинг вакиллари маъқуллаган тақдирда қабул қилинган ҳисобланади. Бу қарорлар республикалар ҳукуматлари фармойиш ҳужжатларини қабул қилгач, амалга оширилади.

Маслаҳат кенгаши фаолиятини республикалар молиявий ва моддий жиҳатдан, шу жумладан валюта билан баравар тенг ҳуқуқлилик асосида таъминлайди, бунга республика бюджетидеги тегишли маблағ ажратилиши кўзда тутилади.

Томонларнинг ўзаро келишувига биноан битимни Озарбайжон республикаси делегациясининг раҳбари ҳам имзоламоқда.

- Ўзбекистон ССР Вице-президенти Ш. МИРСАИДОВ
- Қозоғистон ССР Бош вазири У. КАРАМОНОВ
- Қирғизистон Республикаси Бош вазири Н. ИСАНОВ
- Тожикистон ССР Бош вазири И. ҲАЕЕВ
- Туркменистон ССР Бош вазири Х. АҲМЕДОВ
- Озарбайжон Республикасининг Бош вазири Г. ГАСАНОВ

СССР Олий Кенгаши раисининг қарори

СССР Олий Кенгашини чақириш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Кенгашининг олтинчи сессияси 1991 йил 17 сентябрь кунини Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 16 август.

РАСМИЙ ДЎСТОНА ТАШРИФ

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон расмий делегацияси Ҳиндистон Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан 17 август кунини Тошкентдан Деҳлига жўнаб кетди. Делегация таркибига Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, Ўзбекистон ССР маданият вазири Н. Ё. Ғоибов, Ўзбекистон Давлат банки бошқарувининг раиси Э. Ж. Воқибоев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Халқ таълими, фан ва маданият комитетининг раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси П. Қ. Қодиров, Ўзбекистон ҚСР Олий ва ўрта махсус таълим вазири Ш. О. Алимов ва бошқа расмий кишилар бор.

Аэропортда делегацияни Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби А. С. Ефимов, Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг раиси А. И. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. Кузатиб қолувчилар орасида Ҳиндистоннинг Тошкентдаги бош консули вазифасини бажарувчи Говинд Г. Кулкарни бор эди.

(ЎЗАТАГ).

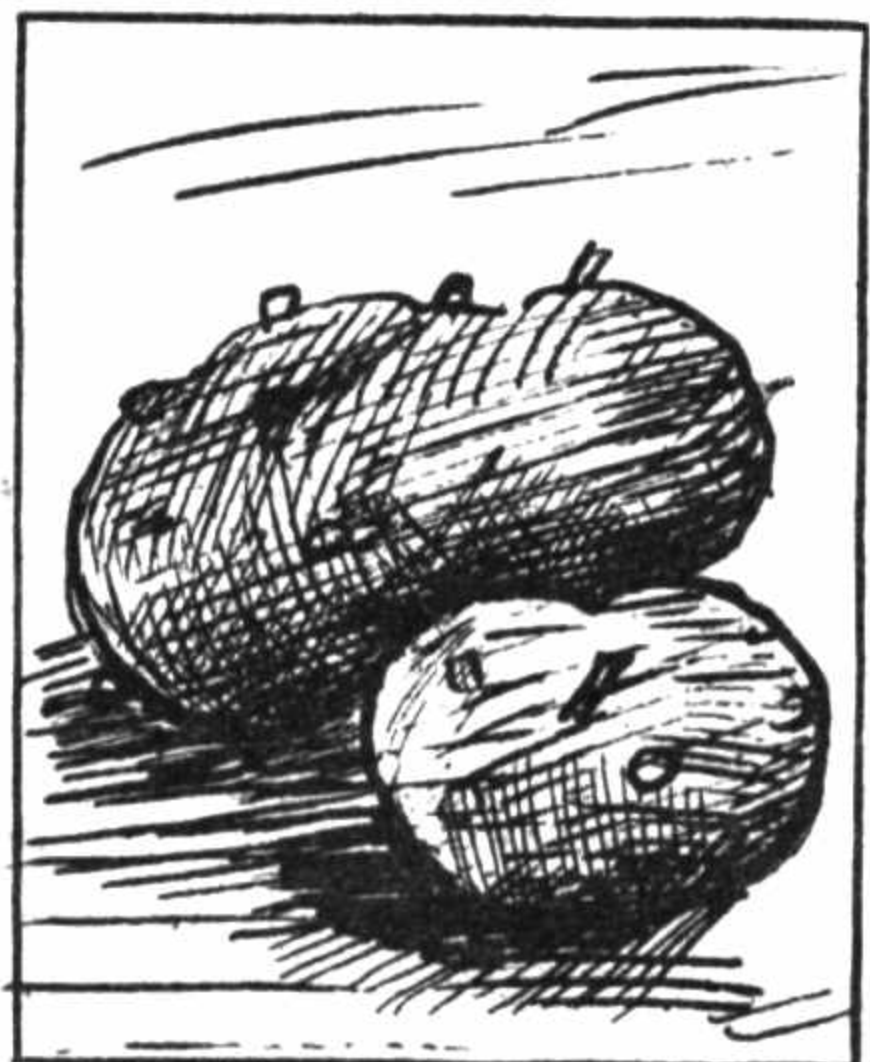

ТАБИАТНИНГ ЎЗИ ТАБИБ

— **КЕЛИНГ.** Мирсоби-жон, суҳбатимизни давом эттирайлик.
— **Марҳамат.**
— Бизнинг бир ҳамкасбимиз бор. Ҳар куни тушликка деярли бирга чиқамиз. Қуюқ-суяқ пайтида у киши гўшт истеъмол қилмайдилар, ҳар қанча бўлса ҳам картошкага йўқ, демайдилар. Бунга нима дейсиз?
— Ўша кишининг билгани билган.
— Картошкада ҳикмат кўп демоқчимизми?

КАРТОШКА

— **ХУДДИ** шундай. Ўтган сафарги суҳбатларимизда айтганимиздек, кўпчилик картошка хусусида унчалик кўп тушунчага эга эмас. Биров ундон, биров бундоқ. Аслида картошка доривор неъмат. Чунки, унинг таркибида турли хил шифобахш унсурлар анчагина. Жумладан, В, В₂, РР, С каби витаминлар, оксил, ёғ, турли хил кислоталар картошкада сероб. Калий, магний, кальций, натрий, темир, фосфор сингари тузлар картошканин шифобахшлигини оширади. Бобом Саидкарим қори ака қайнатилган картошкани севиб ердилар. У киши бир куни қизиқ ҳангома айтиб бергандилар.

— Картошка ҳақидами?
— Ҳа. Унинг шифобахшлиги ҳақида... Яхши эсламан, деган эдилар бобом, бир куни ишхонадан бошим қаттиқ оғриб келди. Қўшнимиз Собир қори аканинг табибликдан яхшигина хабарлари бор эди. Дарҳол у кишининг олдидарига чиқдим. Собир қори ака гапимни эшитгач, ҳозир, дедилар-да, ўринларидан туриб, ташқари чиқдилар. Ўн-ўн беш дақиқадан сўнг бир пиёла суюқлик олиб кирдилар. Ичинг, дедилар, ичдим. Ё алҳазар, ҳадемаёқ кўзим очилди. Бош оғриғи йўқолди. Кейин билсам, у киши менга хом картошкани сиқиб сувини берган эканлар.
— Демак...
— Бобомга шарбат бер-

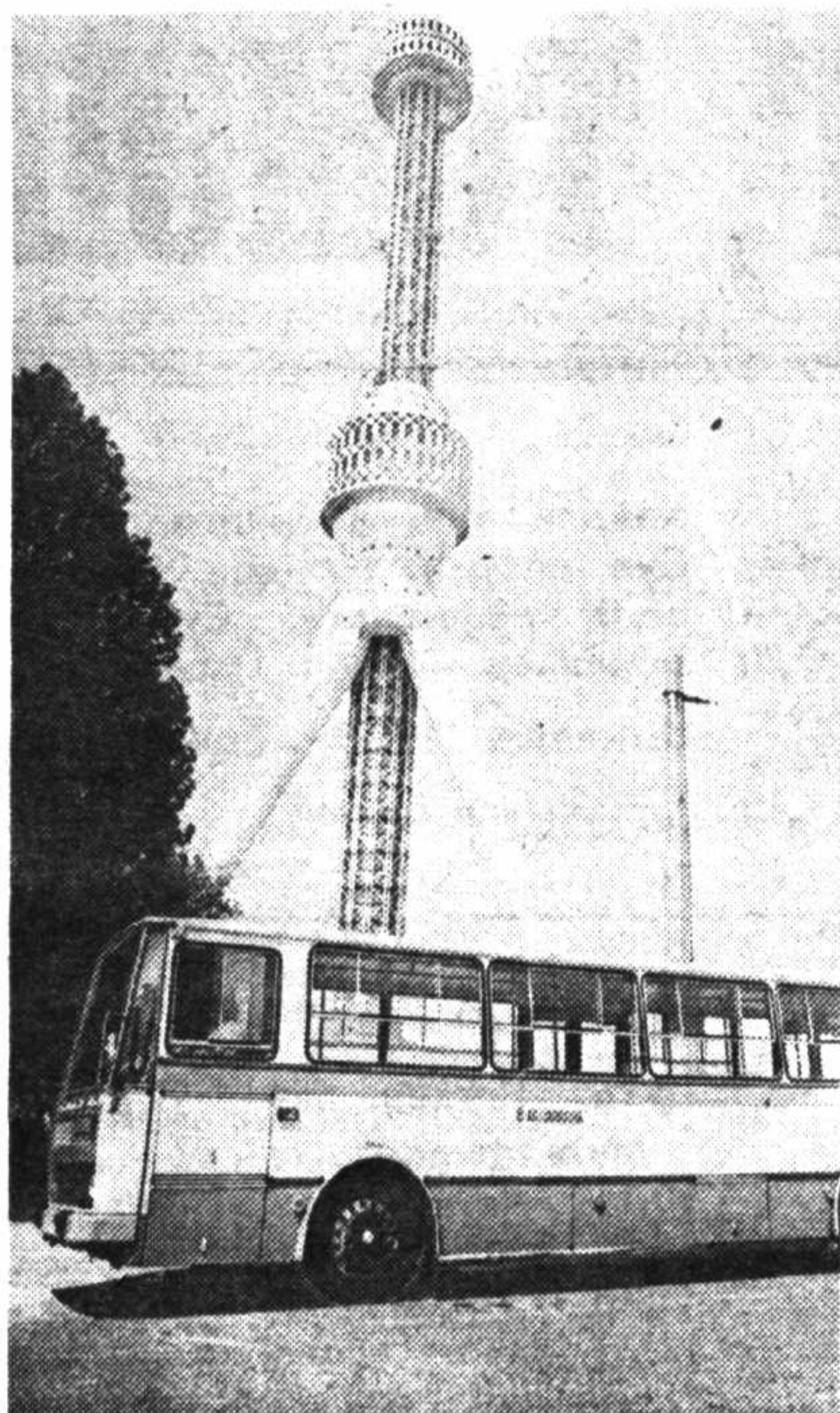
ган табиб жуда тўғри йўл тутган. Аслида картошка таркибидаги крахмал беҳиёс бўлиб, меъда ширасини жуда яхши мутаносиблаштиради. Ошқозон ҳамда ичак яраларини даволашда ҳам эски табиблар картошкадан самарали фойдаланганлар. Гастритга учраган кишилар уни кўпроқ истеъмол этсалар, бу дарддан мутлақо фориғ бўлиб кетиши ҳеч гап эмас.
— Гапни шу ерда тўхта-тиб, аянғиз тайёрлаган мош-хўрданинг таъмини бир кўрсак. Кейин мош ҳақида ҳам бир-икки оғиз гаплашсак.
— Дуруст.
— Қани, қосани олинг.

— Э, **ОФАРИН**, ёз ойларида мошхўрда, мошқичри деган таомларимиз яхши кетади-да.
— Астарақ айтасизми?..
— Бунинг боиси бор, мен сизга айтсам. Ўтмишдошларимиз мошли таомларни фақат ёз ойларидагина эмас, балки йил бўйи истеъмол этганлар. Нега деганда, мош, энг муҳими, асабларни мустаҳкамлайди. Инсоннинг умумий саломатлиги эса, асосан асабларга боғлиқ эканлигини тушунтириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Ундан ташқари мош тоза қоннинг таркиб топишида ёрдам беради. Тоза қон эса ҳаёт демакдир. Яна шуни айтиш керакки, бу зироат кўзининг нўриш қувватини оширади, бош оғриқларини қолдиради, буйрак хасталикларидан наф келтиради.

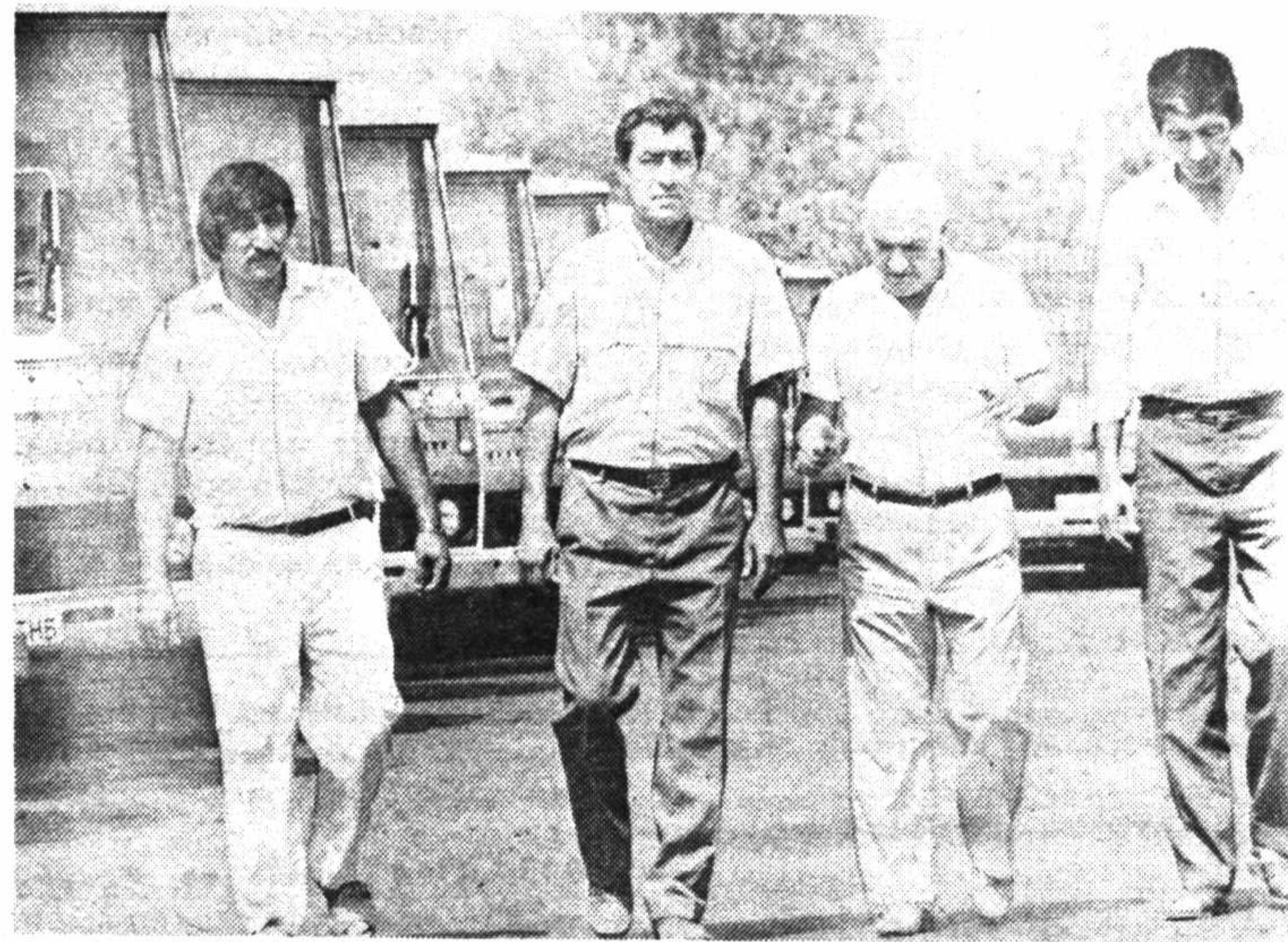
МОШ

— Бу гаплар ҳаммага баробарми?
— Энг аввало, ҳар ким ўз мижозини яхши билиб олиши лозим. Совуқ мижозли кишилар мошли овқатларни зира, қорамурч, қалампир, долчин, хардал қабилар билан аралаштириб еса мақсадга тезроқ эришади. Иссиқ мижозли кишилар эса аксинча йўл тутса маъқул бўлади.
Суҳбатдош Р. УМАРОВ.

«КАРОСА»ЛАР ЙЎЛГА ЧИҚДИ

● **ИЛГАРИ** хабар қилганимиздек, Чехословакиядан келтирилган «Кароса» автобуслари пойтахтимиз кўчалари бўйлаб турли йўналишларда аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Чиройли ташқи кўринишга эга бўлган бу қулай транспорт воситаларини 8-автотранспорт корхонасининг тажрибали ҳайдовчилари бошқармоқдалар.
СҮРАТЛАРДА: янги «отуловлар» йўлга равона бўлишга тайёр; автокорхона раҳбари Э. Елоев (чапдан учинчи) ҳайдовчилар Х. Абдуллаев, Ш. Шоқусупов, М. Исmoilовларни дастлабки йўлга кузатишда.

Сураткаш Р. ШАРИПОВ.

ҲИНД НУҚРАЛАРИ

● **Меҳрибон** умр йўлдошинг олдиға, мурғак фарзандларинг олдиға ҳеч қачон қуруқ қўл билан келма.
● **Оқиллар** ўз умрларини илму ҳикмат билан, аҳмоқлар гина-қудурат, уйқу, жиноят билан ўтказурлар.
● **Саломатлик**, донишмандлик — бу бир қудратли давлатдир, лекин муҳаббат лаззатсиз бу давлатдан не фойда?! Инсон фақат муҳаббат билан тирик.
● **Бировларга** зулм қилмаслик, маст-аласт юрмаслик, поклик, тўғрилиқ, яхшилик, юмшоқ табиатлик, ширинсуханлик — шулардир инсонлик вазифалари.

Баҳридин **ТУРҒУНОВ** тўплаган.

ЖИЛОВСИЗ ҲАЁЛЛАР...

ҚАТРА

ТОҒЛАР... Юксак тоғлар... Юқорига чиқиб кўтарилганинг сари сени ўз оғушида эритиб юборади. Уларнинг меҳр тафтини сезиб сен ҳам ётсирамай қўясан. Уларга томон талпинсан, уларнинг саҳийликка бой ям-яшил бағридан сенга аталган оромни топасан. Нафақат ям-яшил, балки кўриниши фавқуллода тунд ва ёввойи чўққилари қор билан қопланган тоғлар сендан беғонасирамайди.
Ҳа, бу виқорли тоғлар бўйсунмас бўлгани билан қалблари бир дам бўлса ҳам инсон юрагини тинглай олишга қодир. Балки менга шундай туюлаётгандир... Агар шу рост бўлса, эҳ-ҳе, қанча қалблар, нидосини тинглаб, оқизган ёшлари этагидан ўтаётган соймикан?! Еки бу сой жизганак бўлаётган тоғ қалбига ороммикан?.. Шовқини... шовқини-чи?.. Шу сўзни айтар эканман, бошқачароқ бўлган шаҳар шовқини этагимни қўйиб юборганидан энгил тортаман. Энди мен ўзга шовқин асирасиман... Тоғ қалбининг кўз ёшлари бандасиман... Ҳам севинч, ҳам қайғу аралаш оқаётган ёшлар... Тош устига ўтириб олиб, уни сидқидилдан кузатар эканман, дунёдаги энг гўзал нарса шу бўлса керак деб ўйладим. Харсанларга урилиб сачраган томчилар кўздан йўқолгач, қаерга борар экан-а?! Ортидан эргашсаммикан? Баязи одамлар сувада оқиб кетади-ку. Назаримда, улардан бахтлиси йўқ бу оламда. Қанийди мен ҳам оқсам... Ҳозир ўрнимдан турман-у... гуппиллаб ураётган юрагим тоғ қалбининг навосидан ором олишга интилиб, томчи орти-

дан кетишни истаydi... Мана, ҳозир...
— !!!
... Бехосдан исмимни эшитиб ўзимга келдим. Биз тўрт киши эдик. Шерикларим мени чақириваётганди. Эҳ, нима қилиб қўйдинглар?! Яна бироз йўқламай турганларинг бахтлилар сони биттага ортар эди...

Қўлимда бир коса эчки сутининг қатиғи. Биздек «шовқинлар мамлакатидан» келганларга бу жуда тансиқ таом. Қўлимда тутиб турибманми, демак, шуни ичиш менга нисиб этган экан. Қосани бўшатгач, таним шундай роҳатландики, асли қўяверасиз! Қаттиқ билан меҳмон қилган тоғ қизи Барнохонга қараб қайта-қайта миннатдорчилик билдирдим. Унга маҳлиё бўлиб тикилдим. Во ажаб, ҳақиқатан, тоғ қизига табиатнинг ўзи айрича бир гўзаллик бахш этганди!

Мени яна чорлашапти. Уларга турган еримдан «Эй, тўхтанлар, мен мусоффолик билан, шабнамлар билан бирга қоламан!» деб чин дилдан бақираяпман-у, аммо улар эшитишмайди.

... Яна тоғлар бағрига сингиб бораёпмиз. Чўққилар... Инсоннинг кўзи мунча ҳам чўққига тўймак экан-а? Ахир мен бир неча дақиқа олдин шабнам билан қолишим ёки томчи билан бахтлилар мамлакатига кетишим мумкин эди-ку!..

Барчиной **ЖУРАЕВА.**

Муҳаррир **Н. НАСИМОВ.**

•БИЛСА—ЧИН...

Ўзга сайёраликлар:

— Мана, онаси, «Тошкент ҳақиқати»га зўрға илиндим!
— Бундан кўра бир йилликка обуна бўлсангиз, ҳар кун Тошкентга ўчмасдингиз!

— Отаҳон, кўнгиллиларнинг кети Сизми! Шавкат **МУЗАФФАР** ўғли чизган расмлар.